

CANVIS CLIMÀTICS

L'any 1995 va ser l'any més calent d'aquest segle i, segons els experts, durant aquest darrer quinquenni la Terra ha enregistrat la temperatura mitjana més alta dels últims 200 anys. Fa uns deu anys que alguns climatòlegs i ecologistes van avisar de l'efecte hivernacle provocat per l'activitat humana. Avui ja hi ha una prova d'aquest escalfament global i, fins i tot l'IPCC (Taula Internacional per al Canvi Climatològic) ha dit que en la primera dècada del s. XXI la temperatura mitjana de la Terra pujarà entre 1° i 3,5° C. Si això passa serà suficient per desequilibrar el clima global i alterar els ecosistemes del planeta.

Amb els aparells i coneixements actuals, sabem que assegurar un pronòstic meteorològic en un temps superior a 72 hores és realment casual; però això no ens priva de dir que si aquest increment tèrmic es compleix, els nivells del mar pujaran per la fusió del gel de l'Antàrtida i de Groenlàndia i de la dilatació d'aquesta aigua per l'escalfament. També hi haurà una colonització d'algunes espècies vegetals en terrenys que avui estan congelats (això ja passa avui dia a Alaska). Segons l'IPCC hi ha un 50% de possibilitats que per causa de l'efecte hivernacle s'apugui el nivell dels oceans uns 50 cm d'ara fins a l'any 2010 i possiblement fins a uns 90 cm per a l'any 2100. Se sap que en aquest segle el nivell marí ja ha pujat entre 10 i 25 cm i en els dos darrers anys, pel satèl·lit Topex-Poseidon, l'increment mitjà ha estat de 3 mm.

Si aquesta previsió es compleix i el progressiu escalfament no s'atura, bona part de les costes, platges i illes actuals podran quedar submergides, p. ex. els deltes del Nil, el Rin, el Mississipi o el nostre Ebre perdran part de la seva superfície sota l'aigua; un 18% de la superfície de Bangladesh també desapareixerà, ja que la meitat d'aquest país s'assenta en el delta del riu Ganges a uns 4,5 m sobre el nivell del mar. En més de 300 atolons del Pacífic la gent viu a un nivell de menys de 2 m d'altitud. Aquestes dades i d'altres no tan espectaculars fan creure que aquest esdeveniment causarà el desplaçament d'uns 200 milions de persones.

Però aquesta no serà l'única conseqüència; degut a una major evaporació augmentaran el nombre i la violència dels temporals i huracans, a més a més d'altres desequilibris meteorològics que perjudicaran l'agricultura. Variarà el règim de les pluges i els vents; en alguns llocs les pluges disminuiran i en d'altres pujaran. L'Àfrica i el sud-est asiàtic perdran una cinquena part de la collita de cereals i és possible que això també passi en el mitjà oest americà (que és un dels graners del món). Un estudi realitzat l'any 1992 assenyala que l'efecte hivernacle incrementarà en 360 milions el nombre de persones afamades vers l'any 2060 i, sens dubte, això produirà un gran moviment migratori. Espanya possiblement perdi part de la seva agricultura, mentre que Noruega, Suècia i Finlàndia guanyin un terreny abans improductiu. És possible que algunes espècies animals i vegetals s'hagin de desplaçar uns 90 km cap als pols per cada grau d'augment tèrmic; en aquesta migració moltes espècies segurament desapareixeran per no poder-se adaptar al canvi. Pot desaparèixer la tundra àrtica ja que els latituds més altes seran els llocs que s'escalfaran més ràpidament.

Segons l'OMS moltes malalties tropicals es mouran cap a les zones temperades on la gent no està immunitzada. En teoria, la malària i la febre groga seran les infeccions amb més possibilitats de fer-ho; es calcula uns 80 milions de nous casos de malària. Sembla ser que l'acció més nociva sobre l'efecte hivernacle és l'emissió de gasos a l'atmosfera, sobretot l'anhídric carbònic (CO₂) procedent de la combustió del petroli i el carbó. En els últims 30 anys l'emissió d'aquest diòxid ha augmentat en el 278%.

Antoni Andreu i Tornés
Agrupació Astronòmica d'Osona
(publicat a El 9 Nou el 3 de març de 1997)